

Lillehammer - 1996.

Nem, a cím nem tévedés. Bár Lillehammer, ez a közép-norvégiai, a szó szoros értelmében is kisváros – „lille” magyarul kicsit jelent – az 1994. évi téli olimpia játékok házigazdjaként vált világhírűvé, most mégis egy ideai erdészeti esemény kapcsán kerül a hasábkra. Itt rendezték meg február végén, március elején az ideai, sorrendben immár a 28. EFNS-t, az Európai Erdészeti Északi Siversenyt. A német erdészek kezdeményezésére indult verseny néra szigorú koreográfia szerint zajló rangos szakmai és sportrendezvényé vált. A viadalt kísérő kénypas szakmai programok egyeznek jó áttekinthetőséget adni a mindenkor rendező ország erdőgazdálkodásáról, s jó alkalmat teremtenek a résztvevőknek az eszmecsere, vitára s a tájékozódásra: merre tart az erdészet Európában? Így volt ez idén is.

Vendéglátóink háromféle szakmai kirándulást (erdőgazdálkodás, oktatás-továbbképzés, fafeldolgozás-faipar) kínáltak a résztvevőknek.

Az erdőgazdálkodási tárgyú egynapos szakmai túrán bőségek szóbeli és írásos információkat kaptunk, melyekből a legfontosabbak röviden összefoglalva az alábbiak:

A hazánknál 3,5-szer nagyobb területű, de csak 4,3 milliós lakosságú Norvégia erdősisége 37%. Az erdőgazdálkodás és a fafeldolgozás tradicionális ágazatok és jelenlegi szerepet töltenek be az ország gazdaságában. A fajajösszetétel a következő: lucfenyő 47%, erdei- és egyéb fenyők 33%, lombos fajok 20%. A faállományok 36%-a idősebb 80 évesnél. A teljes élfákészlet 1900 óta megduplázódott, jelenleg 600 millió köbméter. A növedék 19,3 millió, a kitermelés átlagosan 9,8 millió köbméter évente. Az erdőfelújítások 60%-a természetesen úton történik. Az évente elültetett 60 millió csemete 15-20%-a magtermelési plantázásokból származik. A védelmi rendeltetésű állományok aránya megközelíti a 20%-ot. Az erdőterület 1,7%-a természetvédelem alatt áll.

Az erdők 80%-a magántulajdonban van. Az átlagos erdőbirtok nagysága 40 ha. A magánerdő-tulajdonosok regionálisan szerveződő egyesületekbe tömörülnek, s az egyesületek által alkalmazott szakemberekre bízzák a tervezést, a fakitermelési és erdőművelési munkák megszervezését, a piackutatást és az értékesítést.

A kirándulás keretében két fakitermelési technológiát tekintettünk meg. Egy nagygépreke alapozott, és egy meredek hegyoldalon kötélpályás közelítéssel végzett véghasználatot. Az első bemutatáshelyen a két TIMBERJACK biztosan mozgott a közel méteres hóval borított, szabdalt terepen. A két gépből álló gépszu (harvester-forwarder) napi átlagban 100 m³ lenyőfát termel ki és közelíti a szállítótól mellé. Norvégiában a fakitermelések 3/4-ét ilyen nagy gépek végzik.

Csak az egy hektárnál kisebb és a meredek lejtőn álló állományok kitermelése történik kézi döntéssel. Ökológiai megfontolásokból az újulatfoltokat gondosan kikerülik, a beteg és elpusztult fákat, a fenyesekben pedig minden lombos fát talpon hagynak. A teregrádra gépeket vállalkozók üzemeltetik, s gondosan kidolgozott terv szerint haladnak egyik erdőrésztől a másikra, minden év-szakban váltott személyzettel, két évszakban dolgozva.

A másik helyszínen meredek mély völgyben folyt a fakitermelés. A motorfűrészsel kidöntött fákat gallyazás nélkül hármásával-négysével összekötve továbbította az egyszerű szerkezetű kötélpálya a völgyoldali úton kialakított felkészítőhelyre, ahol a gallyazást, darabolást, rakácsolást már egy harvester végezte el.

A kirándulás során megtekintettük az olimpia alpesi pályáját és megcsodálhattuk a mesteri módon a környezetbe illesztett bob- és szánkópályát is.

Az oktatás-továbbképzés tárgyú szakmai kirándulás az Erdészeti Továbbképző Központ meglátogatásából állt. A norvég erdészeti szakképzés háromszintű: a kilencéves kötelező alapkiváltság (a mi általános iskolánk megfelelője) után a szakmunkásokat 3 évig oktatják. Aki a hároméves gimnáziumot végzi el, az ifjiskolán (3 év) vagy egyetemen (5 év) szerzelhet magasabb szintű erdészeti végzettséget. Evente átlagosan 110 szakmunkás és 100 felsőfokú szakember végző. 1997-től tervezik a kötelező alapkiváltság oktatás 10 évre emelését.

A norvég erdészek nagy szerepet tulajdonítanak a folyamatos továbbképzésnek. E célból 1958-ban hozták létre az Erdészeti Továbbképző Intézetet. A korszerűen felszerelt intézmény 15 fős oktatógárdája (erdőmérnökök, technikusok és pedagógusok) évente 4-5 ezer résztvevőnek tart egy-egy többnapos továbbképzéseket. Az érdeklődők 600-800 tanfolyamból válogathatnak. A témakörök nagyon sokrétűek: általános biológia, ökológia, tervezés, ökönomia, fakitermelési és erdősítési technológiák, vadászat és halászat stb. Az intézet fontosnak tartja az „alapkiváltság” ökológiai nevelésbe való bekapcsolódását is, melyet „erdei iskolák” létrehozásával old meg.

Norvégiáira világszínvonalú. Errel győzhető meg az, aki a fafeldolgozást bemutató szakmai kirándulást választotta. Vendéglátóink bemutatották a MOELVEN AS rétegelt ragasztott tartószerkezet gyártását, ahol a már csaknem 30 éves multira visszatekintő eljárással fenyőfajakból évente cca. 100 ezer m³ egyenes és hajlított tartószerkezet állítanak elő. Ez ebből a termékcsoporthoz a skandináv országok összes termelésének negyedét teszi ki. Ebben a gyárban készült a téli olimpiára épített legtöbb sportcsarnok tetőszerkezete, köztük a Hamar városában álló „Viking hajó” nevű jégcsarnok is, mely a világ második legnagyobb faszervezetű csarnoka. (A legnagyobb ilyen csarnok is Norvégiában van.) Nevét kívülről a vikingek legendás hajóinak formáját utánozó alakjáról kapta. Az ellipszis alapú épület

hossza 260, szélessége 110 méter. Az aréna mintegy 22 ezer m³ fagyasztható területen nemcsak jókorong-működéseket, de hosszú távú gyorskorcsolya-, tornási- és jégmotor-versenyeket is rendeznek.

A második faipari „leg” a LANGMOEN parkettagyár, mely a 150 évvel ezelőtt alapított családai vállalkozásból mára Norvégia legnagyobb parkettagyártó részvénytársaságává nőtte ki magát, mely az összes európai termelés egynegyedét bocsátja ki. A szinte teljesen automatizált üzemban a fagegyártás csúcstechnológiájával naponta 4-5 ezer m² szalagparkettát állít elő 260 dolgozó, akiknek több mint fele a minőség-ellenőrzés feladatát látja el.

Az olimpia siugró sáncok főében megtartott nyitóünnepségen 16 ország több mint 1200 – köztük 14 magyar – erdész-sportolóját köszöntötte Lillehammer polgármestere.

A versenyeket a városka fölötti fennsíkon, az olimpiaira ragyogóan kitépített Birkebeiner síközpontban rendezték. A környék erdeit keresztül-kasul behálózó, négysávos, gondosan karbantartott síutakon kijelölt, soha véget érni nem akaró emelkedőkkel és meredek lejtőkkel nehezített pályák vártak az indulókra. Nem mindennapi élmény volt a téli olimpia színhelyén, olimpia pályán versenyezni.

A férfiaknak 12 km-t kellett legyűrniük, a pálya 3/4-énél biatlon-lövészettel nehezítve, míg a hölgyeknek 6 km megtétele várt, lövészet nélkül. Bár elért helyezéseinket leginkább a Coubertin-ijelmondattal „Nem a győzelem, a részvétel a fontos!” jellemezte, valamennyiünk bücsülettel lelkizdött a rá kiszabott feladatok. A váltóversenyben indított két férfiváltónk is tisztességgel helytállt.

A várakozásoknak megfelelően a kategóriák többségében a házigazdák versenyzői állhattak fel a lillehammeri jégstadion küzdőterén felállított dobogóra. A rendezők nagyvonalúan korosztályonként az első tíz helyezettek díjazták. Közülünk a hölgyek voltak eredményesebbek: Cser Borbálnak és Sári Orsolyának sikerült kategóriájukban a tíz közé kerülniük.

Figyelemre méltó, hogy Norvégiában az egészséges életmód, a sport mennyire összekapcsolódik az erdővel, a természettel. Az országban minden megművelten területre érvényes a „szabad belépés joga”, mely megteremtí az erdők szociális-közéleti, így sportcélú hasznosításának lehetőségét is. Az ágazati népszerűsítő erdészeti kiadványok az erdőművelési és fahasználati kérdésekkel egy sorban tárgyalják az erdőknek mint a „természet stadionjának” szerepét a sifutásban és téjékozódási fuásban. E két sportágat a nemzetközi szintű élversenyzőkötől az alkalmi hobby sportolókig emberek százai üzik. Nem véletlen tehát, hogy a norvégok világbajnokok sorát állják ezen sportágakban, s talán az sem, hogy Európában itt a legmagasabb (egységesen 67 év) a nyugdíjkorhatár.

Az 1997. évi EFNS-t Csehország rendezte, s minden, a sifutás iránt érdeklődő kollégának ajánlani tudom: jöjjen velünk!

Spiégel János

A posztumusz Bedő díjról

Az OEE Erdőfeltérési Szakosztálya 1995 novemberi – a Szakosztály 40 éves fennállása alkalmából rendezett jubileumi – pilisi – ülésén a Szakosztály történetét ismertető *Bogár István* előadásában hangzott el, hogy néhai dr. *Ecesdy Sándor* okleveles erdőmérnök mennyire méltó lett volna a „Bedő Albert díj” elnyerésére, de az élet ezt nem adta meg számára.

Jómagam az 1966. évi nyári gyakorlatom a Magasbakonyi Erdőgazdaságnál töltöttem *Ecesdy Sándornál*, aki meghatározóan befolyásolta szakmai magatartásával, hogy az erdőfeltérési válasszam az erdészeti szakmán belül, valamint emberi magatartásával, hogy milyen emberi értékek megszerzésére és növelésére törekedjem.

A szakosztály ülésen hallottak alakították ki bennem az elhatározást: Minden tőlem telhető elkövetek, hogy *Ecesdy Sándor* elnyerje a posztumusz „Bedő díjat”.

Ügyintézőm kapcsán levéllel kerestem meg a Díjbizottság elnökét, az Elnökség és a Választmány minden tagját.

Az Elnökség 7:6 arányban szavazott a posztumusz „Bedő díj” létesítésé ellen. Javaslata viszont elhunyt kollégáink érdemeinek egyéb módon történő elismerését.

Hosszas vívódás után úgy döntöttem, hogy leírom gondolataim a posztumusz „Bedő díjjal” kapcsolatban, különös tekintettel néhai dr. *Ecesdy Sándor* posztumusz Bedő díj javaslataira.

A 7:6 szavazási arány – nagyon szoros elvetési győzelem – bizony azt is magában foglalja, hogy indokolt lenne a posztumusz „Bedő díj” bevezetése. Nem állíthatnák ezt pl. egy 10:3 szavazati arány esetében.

Milyen indokok alapján érvelhettek és döntöttek a hetek? Nem tudom. Én így érvelnék: eddig sem volt, ha elkezdjük, hol a vége; ne higítsuk a díj évi darab számát; mi a megítélés alapja évtizedek után stb.

Természetesen a hatok érvelését sem ismerem. A magamét viszont igen: *A posztumusz elismerésnél nemesebb, megfontoltabb, tisztább elismerés nincs.* Aki ezt megtagadja, talán nem gondol erre. Már nem él az illető. Már nincs negatív lobb: Ha te elintézed az enyémet, én is elintézem majd a tiédet. Már letisztult minden. Nem kerget senkit az időtényező. A posztumusz elismerés a legszebb bizonyítéka annak, hogy nem felejtünk el valakit. Már kockázat nélkül állíthatjuk példaképnek. Vannak olyan kitüntetések, amelyek csakis posztumuszak lehetnek. Ilyen például a katolikuskonák a szenté avatás. Nem is állnak szóba az emberrel, amíg él.

Tudom, szubjektív vagyok. Amíg azonban az elutasításom bürokratikus ala-

pon, addig a mellette voksolásom az erkölcs, a barátság, a bajtársiasság és sok egyéb hasonló érték talpkövény nyugszik.

S. település polgármestere, jó barátom mesélte:

– Tudod, Magyarországon cigánynak lenni általában nem jó sors, de S-en templom egere szegény cigánynak lenni főként nem jó. Egy alkalommal bejött a Polgármesteri Hivatalba egy koros cigány férfi, és azt mondta: Haldokló édesanyjának az az utolsó kívánsága, hogy halálos ágyánál látogassa meg őt a polgármester. Azonnal hazamentem, felvettem a legszebb ruhámat, vettem egy csokor szép virágot, és elmentem a nyomorultul szegényes putiba. Még időben odaértem. Az ősz, öreg cigányasszony már nem tudott mozdulni, nem tudott beszélni. Csak a szemén látszott, hogy egy kicsit még él. Az a két szem azonban a maga mozdulatlanságával is mindent elmondott, amikor megláttam, és amikor az ágya mellé helyeztem a virágot. Élete első és utolsó elismerését kapta, érdemes volt élnie.

Ecesdy Sándor – a hajdani székeshérvári alispán néhai fia – sok-sok éven keresztül örülhetett, hogy egyáltalán élni hagyták. 1983-ban terjesztette fel „Bedő díjra” a Keszthelyi EFAG és az Erdőfeltérési Szakosztály külön-külön, de azt a meggondolatlanságot követte el, hogy néhány héttel hamarabb halt meg, mint a díjbizottsági ülés időpontja. Nem értek oda időben...

Minden tett nemes és felemelő, amely elhunyt kollégáink érdemeinek egyéb módon történő elismerésére szolgál. Mégsem tehetem meg azonban, hogy egyéb elismerő javaslatot tegyek – mert erre felkér-

tek. Akinek – a szólás analógiájára – pompás harci mén jár, annak nem fontolgathatom sem az öszvér, sem a szamar ajándékozását. *Ecesdy Sándor* a magyar erdőfeltérési hercege volt. Csillagot ott tűndöklik az erdészek, az Egyesület szakmai egén. Ezen az égbolton sok csillag van. Az egyik nevét tudjuk – például *Bedő Albertét* –, a másikat nem. Azonban az ismeretlen nevű csillag is ragyog. És ez a döntő. A fény a fontos, nem a név.

Ecesdy Sándor végül is megható elismerésben részesült. Aki meghalt, de válalata mégis *Bedő díjra* terjesztett fel, akit halála után egy éven belül az Erdőfeltérési Szakosztály kétszer is felterjesztett *Bedő díjra*, akiről halála után 13 évvel úgy emlékezik meg a Szakosztály, hogy mulasztásnak érzi, hogy nem terjesztette fel időben e kitüntetésre, akiért ugyanezen időpontban írásban állnak ki a magyar erdőfeltérési olyan notabilis képviselői, mint *Bogár István*, dr. *Kosztka Miklós*, dr. *Rácz József*, akinek érdekében dr. *Pankotai Gábor*, a magyar erdőfeltérési doneyje a következőket írja: „azt hiszem, méltóbb kártárs nem is kaphat ebből a díjből... Kérem sok évi munkám figyelembe vételével... a posztumusz „Bedő díjat” szavazzák meg... Mint a testület egyik legöregebb tagja, ezt tekintélyem latba vetésével támasztom alá...”, akiért az Elnökség és a Választmány tagjai közül sokan tollat ragadnak – nos ez magas elismerést jelent.

Paradoxon: Mit szólna ehhez *Ecesdy Sándor*?

Egyéniségét ismerve, arcan finom mossollyal talán Keatset idézn: *Meztelen igazságot elviselni, nyugodtan tűrni a körülmenyeket: ez az uraság legfelső fok.*

Visegrád, 1996. április 5-én. Nagypénteken

Bánó László

Észrevétel

dr. Szodfridt István: Erdőgazdák könyve c. kiadmányról írt véleményéhez.
(Erdészeti Lapok 1996. 4.)

A cikkő ismerteti a kiadmány célját és méltatja annak jelentőségét. Majd megalapítja, hogy a „szakmai fejezetek egyike-másika igencsak felületes összeállítású”. Így hiányolja, hogy a termőhelyi anyag bantóan leegyszerűsített, alig esik szó a hidrológiai tényezőkről. Továbbá hiányolja az ültetvényeszerű fatermesztésnél a genetikai talajtípus, klíma- és hidrológiai kategóriák ismertetését.

A cikkő feltehetően nem kapott kielégítő tájékoztatást (vagy azt nem vette figyelembe) a kiadmány céljáról és szerepéről. A 23 szerző az anyagát nem erdészeti szakemberek részére írta, hanem a kárpótlás és a tulajdonváltás során erdőhöz is földhöz jutottak szakmán kívüliek számára.

Bizonyára ismeri a cikkő a mezőgazdaság hasonló népszerűsítő füzetét, akik

kizárólag gyakorlati szempontokra irányulnak.

Ezekben nincs szó a takarmányozásnál az aminosavról, vagy az epidémiás állapotosságok bacilusairól. Olybá tűnik, hogy a recenszor nem olvasta át elég figyelmesen az egyes fejezeteket. A nyárak talajjengyénél (268 lap) u.i. fel van tüntetve néhány fontosabb genetikai talajtípus, majd a részletes talajvizsgálati és termőhelyfeltérési kötelezettség, továbbá ki jogosult ennek elvégzésére. Az akácnál (282 lap) ugyancsak található utalás a klíma- és termőhelytípus változatra. Úgy vélem, egy laikus számára fontosabb a „meleg, könnyű és laza talaj”, illetve „homok és vályog” fogalmak közlése, mint a csak szakemberek részéről ismert genetikai talajtípusok ismertetése.

Ezek után kíváncsian várom egy magán-erdőgazdálkodó véleményét is a kiadmányról.

Dr. Erdős László

ROVATVEZETŐ: DR. SZIKRA DEZSŐ

Az OEE Gépesítési Szakosztályának szlovéniai szakmai tanulmányútja

A gépesítési Szakosztály a munkatervének megfelelően – 1996. április 15-17-e között, 26 fővel, szlovéniai tanulmányúton vett részt. A tanulmányút célja volt, hogy a szakosztály tagjai képet kapjanak Szlovénia erdőgazdaságának gépesítéséről, a csemetetermesztéstől a fafeldolgozásig.

A tanulmányút a Maribori Erdőgazdaság, a Brezicei Erdőgazdaság, a Novo Mestoi Erdőgazdaság és a Kocevjei Erdőgazdaság területét érintette.

A tanulmányút első napjának délutánján a Maribori Erdőgazdaság területén egy nagyüzemi csemetekertet (Omorikában) és hegyvidéki erdősítést tekintettünk meg. A 20 ha-os csemetekert az erdőgazdaság tulajdona, de vállalkozói üzemelteti. Az alapvetően síkágas soros technológiákkal dolgozó csemetekert gépesítése közepesre értékelhető, az a nálunk is ismert és használt, osztrák gyártmányú Rath-féle csemetekerti gépekre épült.

A második napon a Brezicei- és a Novo Mestoi Erdőgazdaság hegyvidéki területein a közelítés és a kiszállítás gépesítésének tanulmányozására került sor. Itt a közelítés gépesítésében kétbódos csőr-lével szerelt Zetor-6340 típusú, és alapú gép (lásd fotó) emelendő ki, mely új fejlesztés, és melynek alkalmazása idehaza is elképzelhető lenne. A traktor a szlovén gyártmányú, GV ZH-50 típusú, mechanikus hajtású, elektro-hidraulikus vezérlésű, rádióval is működtethető csőr-lével szerelt. A csőr-lő főbb paraméterei:

– vonóereje: 50 kN,

GV ZH-50 típusú csőr-lével szerelt Zetor-6340 típusú traktor

– kötélmérete: 11 mm,

– tömege: 300 kg.

A traktort a csőr-lőn kívül ellátták borulásvédő kerettel, és a szükséges vedőrácsokkal is.

A kiszállításban a szlovén gyártmányú TAM 260 T26 típusú, Jonserecs 90Z típusú daruvál szerelt tehergépkocsit láthattuk munka közben.

A harmadik nap Kocevje térségében telt el. Először egy volt nagykapacitású műszaki erdészeti átalakulás utáni állapotát tanulmányoztuk. A műszaki erdészeti Szlovéniaiban is hasonló átalakuláson mentek, illetve ennek keresztül, mint nálunk. Megjegyzendő, hogy a vizsgált helyen, bár a korábbihoz képest lényegesen kisebb kapacitással, de tovább működik erdészeti javítóbazis. Rajta kívül különböző más cégek dolgoznak a volt műszaki erdészeti területen, közülük az ITAS cég gépgyártó üzeme emelendő ki, amely pótkocsikat és különböző utánfutókat gyárt, erdészeti célokra is, nevezetesen:

– rakoncás pótkocsit és

– rakoncás tehergépkocsi utánfutót, melynek segítségével a tehergépkocsi hosszúra szállításhoz válik alkalmassá.

A nap további részében azonos telephelyen működő, de különböző gazdálkodó felkészítő telepet, valamint fűrés- és fagyártmány üzemet látogattunk meg.

Tanulmányutunknak a szakmai programokon kívül egy kiemelkedő kulturális betéte is volt, a pleterjei kolostor meglátogatása, ahol karthausi rendi szerzetesek élik külvilágtól elzárt, önálló életüket.

Köszönet a vendéglátóknak, a szlovén társegyesület- és a helyi gazdaságok vezetőinek a minden igényt kielégítő ellátásért és szakmai programokért.

Végezetül a résztvevők névsora:

Balogh József, Balogh László, Borovics János, Dereskedi Gábor, Ditrich Miklós, Fekecs Lajos, dr. Horváth Béla, Káldy József, Ketterer Mihály, Kóbor István, dr. Kottek Pál, Kovács Péter, Kupás Deák Zoltán, Markó Gyula, dr. Marosvölgyi Béla, dr. Mátrabérczi Sándor, Mogyorósi József, Nagy András, Németh Szilveszter, Ormos Balázs, Remenyik Inre, Répánszky Géza, dr. Rumszauer János, Sebő György, Szabó József, Szamosi Ferenc.

Kép és szöveg: Dr. Horváth Béla
szakosztály titkár

Felhívás

Megalakult a Magyar Szarvasgombász Kör, amely az első hazai szervezete a honi földalatti gombászoknak. Az MSZK a Magyar Mikológiai Társaság keretein belül kívánja tevékenységét végezni. Feladatának tekinti a földalatti gombák felkutatásának, ültetvényes természetésének és konyhai felhasználásának megismertetését és népszerűsítését.

A várható tagdíj felnőtteknek 1000 Ft, diákoknak és nyugdíjasoknak 500 Ft. (Mikológiai Társasági tagság esetén a különbözet.)

A tagtársak számára előadásokat, kirándulásokat, ültetvénylátogatásokat és tanfolyamokat szervezünk.

Jelentkezési lapot az alábbi címen lehet igényelni: Bratek Zoltán egyetemi tanársegéd, ELTE, Növényvédelmi Tanszék, 1445 Budapest, Pf. 330., valamint dr. Barna Tamás egyetemi adjunktus, EFE, Erdőműveléstan Tanszék, 9400 Sopron, Bajcsy Zs. u. 4.

A Kecskeméti Helyi Csoport 1996. március 28-án a Juniperus Parkerdeszt központjában a KEFAG Rt. és a Kecskeméti Erdőfelügyelőség segítségével a fehérynár-termesztés és a fehérynár fatermelési tulajdonságai tárgykörben szervezett rendezvényt, melynek előadói az EFE részéről dr. Molnár Sándor és dr. Bartha Dénes voltak.

Bevezetőként dr. Gőbölös Antal, a Kecskeméti Erdőfelügyelőség igazgatója számokkal illusztrálta, hogy a fehérynár a térség egyik legfontosabb, honos fajtája, nagyobb figyelmet kell fordítani rá. Tudományos vizsgálata mindenképpen indokolt.

Dr. Molnár Sándor tanszékvezető egyetemi tanár a „Fehérynár hibridek fatermelési tulajdonságainak vizsgálata” címmel tartott előadást. Részletesen szólt a fehérynárak falibáiról, a gesztésedésről,

álgesztesedésről, a belső nedvességeloszlásról, a különböző repede-
sekről. Részletesen szólt több fajtakísérletben végzett fatechnológiai
kísérlet eredményéről (Csalános, Szentkirály, Jászszentlászló) az
évygydrűsöléséről és sűrűségvizsgálatokról, illetve a rostvizsgálatok-
ról, szilárdsági jellemzőkről. Megállapítható, hogy a fehérynár hib-
ridek egészséges fája azonos értékű a nemes nyárákkal.

Dr. Bartha Dénes tanszékvezető egyetemi docens előadásának
címe: *Fehérynar-termesztés fejlesztésének lehetőségei*. Előadásában
megemlíti, hogy 28 ezer ha fehérynár-állományunkból 21 ezer ha az
Alföldön van. Csemetetermelésünk azonban szomorú képet mutat,
fejlesztésére feltétlenül szükség van. Részletesen szólt a fehérynár
szaporításának lehetőségeiről mind a vegetatív, mind a generatív
szaporítás esetében.

Ismerette a szaporítási módok előnyeit és hátrányait. Részletesen
szólt a mikroszaporításról is. Mivel igen drága, csak értékes anyag
szaporításánál célszerű használni, nagy tételű olcsó szaporítóanyag
előállítására nem alkalmas módszer.

A generatív szaporítási módszerként javasolja magtermesztő ül-
telyvény létesítést szlektült, igazolt származású anyagból. Ennek jó
példájaként említi az albertaini ültelyvényt. Egy 8-10 ha-os ültelyvény-
ről évi 10-15 millió csemetét lehetne nevelni!

Az igen érdekes és színvonalas előadások után vita következett.
Ennek során kérdéseivel és hozzászólásaival **Bognár Gábor, dr.
Horváth László, Ván László, Kiss Béla, Kara Miklós, Palánki Gábor,
Bró Tibor, Koczka Zoltán, Szabó Tibor** és **Várkonyi Vilmos** kollégák
járultak hozzá a jól sikerült rendezvény sikereséhez.

Bognár Gábor

Az **Erdőfeltárási Szakosztály** 1996. március 13-án 38 fő rész-
vételével megtartotta szokásos évi első összejövetelét Budapesten a
MTESZ székházban.

Az ülés megvitatta az erdészeti útéptések 1995. évi támogatási
rendszerének tapasztalatait és az 1996-os évben bekövetkező válto-
zásokat. Az 1995. év pályázati eredményeiről **Horváth Sándor**
Ergszébet miniszteriomi tanácsos (FM Erdészeti Hivatal) tartott érte-
kelő beszámolót. Megállapította, hogy a szokatlan pályázati rendszer
és az erdőgazdálkodók felkészültsége miatt a MEA nyújtotta
lehetőségeket az agazat nem használta ki. A rendelkezésre álló 200
millió Ft támogatásra csak mintegy 40 millió Ft értékű pályázat
érkezett be. Felhívta a figyelmet egyben arra, hogy a pályázat be-
nyújtására már a megelőző évben fel kell készülni, mert csak akkor
van esély a támogatás elnyerésére, ha a pályázat megjelenése után

azonnal kész tervekkel jelennek meg a pályázók. Előadásának más-
odik részében ismertette az 1996. évi változásokat. A szakosztály
egyhangúan megállapította, hogy a változások kedvezőtlenül érintik
az erdészeti útéptések helyzetét, mert az a korszerűsítéseket, illetve
a fokozatos kiépítést nem támogatja. Kialakította azt a véleményt,
hogy a támogatásnak ki kell terjednie az új utak, a földutak és a
pályaszervező építésre, valamint a felújításra. Célszerűnek tartotta
erről dr. **Lukos László** miniszter urat tájékoztatni, egyben felajánlani
a szakosztály segítségét a szakmailag helyes pályázati kiírás megfo-
galmazásához. (Tájékoztatóul: az 1996. évi MEA pályázatok idő-
közbeni lezárása miatt a levelet a szakosztály nem küldte el.)

A vitában részt vettek: **Bak Júlia, Bogár István, Fábion Gábor,
Hajók Gyula, dr. Horváth Sándor, dr. Koczka Miklós, dr. Rácz
József, Wagner Tibor.**

**Az Országos Erdészeti Egyesület Balassagyarmati Helyi Cso-
portja** rendezvényét a helyi csoport titkára nyitotta meg a jelenlévők
üdvözlésével, majd átadta a szót az **Ipoly Erdő Rt.** vezér-
igazgatójának, aki megkezdte beszámolóját az egyesületi szervezésről
1995. évi kánadai tanulmányútról. Az előadó történelmi visszatér-
tést adott az 1956-ban kivándorolt és Kanadában letelepedési engedé-
lyt kapott soproni Erdőmérnöki Karról.

A vetített képek beszámoló összegezte számunkra a látványt, a
szakmai valóságot és a szakemberek helyzetét. Jó volt kitékinteni a
Nagyvilágra.

A titkár megköszönte **Kondor** úr beszámolóját és átadta a szót
Korbonski Kazimierznek, aki szintén egyesületi szervezésben **Finn-
országban** járt és arról számolt be a hallgatóknak. Elmondta, hogy az
„ezer ló” országában 77,4% az erdőösülttség és az utcákat KTT-el
fásítják. A fajaj összetétel: 40% EF + 40% LF + 20% Nyir. Az erdőök
65%-a magánulajdonban van.

Az erdőből él a faipar, papírpar, és a gépipar is!
Jártak egy magán tulajdonú csemetekertben, mely 30 ha-s, 8
millió konténeres csemetét állít elő, a nyir 1 évesen, az EF 2 évesen
kerül konténerbe, a szabadföldi csemete 4 évesen kerül kiültetésre.

Az erdőfelújítás 50-50%-ban termesztes és mesterséges. A ne-
velővágás 50-50% gépi, illetve kézi (ez utóbbi az állami tulajdonú
területen). Egy kerület 5-8000 ha nagyságú.

A faipar évi 50 millió m³-t dolgoz fel (részben saját, részben
import alapanyagból).

A magánerdőben tett látogatásnál megállapították, hogy nem a
méretes anyag, hanem a mennyiség fontos. Erdőfelügyelet a magán-
erdőben nincs, a tulajdonos érdeke azonban, hogy 10 éven belül
befejezze az erdőstést (az erdőterv használatát nem kötelező). Az
útéptésre (vizes makadám) a tulajdonos támogatást kap. A legkisebb
vadászterület 500 ha, mindenki vadászhat a saját tulajdonán. Az
állami tulajdonú erdőben tájba illő véghasználatot végez 1 személyes
brigád (10 m²/nap). Az erdőszé a felvételezést személyi számilógéppel
készíti, a teljes adatfeldolgozás gépi. A szállítás SCANIA géppel
történik. Az erdőszétszakgárdája 30 eha területre: erdőszétszétető,
2 fő műszakú vezető, 4 fő ker. vez. erdőszé és 1 fő adminisztrátor.

Megtétekintettek egy nemzeti parkot is, mely vízi rezervátum és
szigorúan védett a fehérháti fakopács miatt. A természetvédők az
élelőhely miatt a LF helyett Nyárt írtak elő.

A tájról általában: lapos, a jég által legyalult gránit tömbökön,
homok és tőzeges láptalaj van. Sűrű tihálózat van, tökéletes renddel
és tisztasággal. A városok új hatásúak, fa helyett téglából épülnek
most. Helsinki 1812-től város, legidősebb épülete 100 éves. Az
emberek fűnül és svédül beszélnek, sok halat esznek sajátos módon
elkészítve és vajas kenyeret, a jégkockás víz mindenütt ingyenes.
Kertés helyett sövény van, a szőnyegeket a tengerben mossák, a

E havi számunk szerzői

Apatóczy István	Püös Rt.	Budakeszi
Balázs István	FM	Budapest
Barna Tamás	OFF	Sopron
Bánó László	UTILIS Kft.	Visegrád
Bús Mária	felügyelőség	Veszprém
Brian Healy		Írország
Csúka György	ERTI	Mátrafüred
Czerny Károly	erdőmérnök	Ráckeve
Garamszegi István	Mátrai Rt.	Eger
Illýs Benjamin	ERTI	Sopron
Erdős László	erdőmérnök	Budapest
Király Pál	erdőmérnök	Budapest
Kollwentz Odón	erdőmérnök	Budapest
Magyar János	ERTI	Ceeksemét
Pagonyi Hubert	ERTI	Budapest
Pápai Gábor	ÖEE	Budapest
Spiégel János	felügyelőség	Ceeksemét
Szodfrúdt István	ETE	Sopron
Somkúti Elemér	ETE	Sopron
Somogyi Zoltán	ERTI	Budapest
Szakács László	erdész	Zalaegerszeg
Tóth László	erdőmérnök	Szemere
Tompa Károly	ETE	Sopron
Várhelyi István	erdőmérnök	Sopron

A lapban aláírás nélkül megjelenő fotókat Pápai Gábor készítette.

Cikkeink a szerzők személyes véleményét tükrözik, amely nem feltétlenül azonos a szerkesztőség véleményével.

A felkérés nélkül beküldött kéziratokat és fotókat a szerkesztőség lehetőség szerint gondozza és közli.

Kérjük a szerzőket, hogy pontos lakcímeiket és a személyi számukat is megadni sziveskedjenek.

tengerparton szárítják. Fát és szőnyeget nem lopnak, mert mindenkinél van.

Az előadást videofilm vetítés követte, ahol látványában is meggyőződhetünk az elbeszélő élményekről.

A titkár megköszönte az érdekes előadást és átadta a szót *Szabó Ferenc* helyi csoport elnökének, aki az *Erdélyben* tett barangolásról számolt be.

Erdélyben a program inkább kulturális jellegű, mint szakmai volt. marosvásárhelyről minden nap szinte ugyanazon útvonalon (szervezési hiányosság!) közelítették meg a bemutatott területeket, így a Kárpátokból, Havasokból szinte semmit nem láttak. Szakmai vonatkozásban hasonlóságok mutatkoznak, de a magasabb régió miatt több a B és LF. Látogatást tettek egy központi csemetekertben, ahol csak a terület fele szolgálja a csemetermelést (1/4 rész gyümölcsös, 1/4 rész kukorica).

Parkosításhoz termelnek LF-t és VF-t, kaukázis JF-t, ezenkívül karácsonyfatelepp. A gyomtalan kertek „Robi”-szerű jugoszláv kistraktorról és adapterrelérik el. A fenyőt ikersorosan iskolázzák, de van T és B csemete is.

Jártak egy Gy-KTT-s állományban, ahol a gyertyánt szelidgeszténye pótlással igyekeznek visszazsírítani, majd egy magasabb régióban lévő tölgyest tekintették meg. A pusztuló foltokat téglalappal alakú LF, JF területekkel és szorosan ültetett Gy. csemetével pótlják. Ezt követően egy 100 éves bükköst tekintettek meg, közel lakott területhez, ez egy háromszintes 835-12-6 cm átmérővel) gyérintés nélküli állomány. Láttak vadpatak-szabályozást éger-fűz telepítéssel megfogva és pisztrángtenyésztést. Habsburg Rudolf vadászakastélyában megtekintették az erdészeti szakiskolát.

Egyébként az erdészet pagonyerdészet jellegű (kb. 1200 ha), az erdészetezőtöbbször román, teljesen saját hatáskörben és saját zsebre dolgozik. Kulturprogramban jártak a Gyilkos tónál, a Békás szorosban, a Tordai hasadéokban Segesváron. Igen sok székelykaput láttak, melyek az erdélyi székelyek sorsát ábrázolták, igen szép kézműves munkával.

Megköszönte az újabb értékes információkkal szolgáló beszámolót a titkár továbbadta a szót *Karnis Gábor* OEE választmányi tagnak, ki a *szlovákiai szomszédokról* adott számot. 3 napot töltöttek a Besztercebányai Erdőgazdaság területén. Kulturális és szakmai program vegyesen volt. Először az antoni coburg vadászakastélyt látogatták meg, melynek érdekessége, hogy az épületelemek a naptár számaihoz igazodnak (pl. 4 kapu, 365 ablak stb.). Ezt követte Selmeczbánya, ahol az akadémiát (itt semmi nem utal a magyar erdőmérnöké képzés bölcsőjére), a botanikus kertet és a bányászati múzeumot tekintették meg (szén és színesfém érc).

Breznóbányán szállt meg a csapat, majd másnap a smirnicai fafeldolgozó üzemet (alapanyag hiánnyal küzd) keresték fel, ahol faforgácslapgyártás történik az ipari forradalom idejére visszavezethető körülmények között. Jártak egy családi Kft.-nél, ahol manuálisan kétfős létrát gyártanak svájci exportra. Megtekintették a Cseregyi Palógi Erdészet természetvédelmi területét, igaz csak busszal és innen figyelték az elemi károk utáni egészségügyi termelést. Sajnos az „öserdő” megtekintésére nem jutott idő.

A búcsúvacsorán a vezető elmondta, hogy az erdőstűtség a miénkhez hasonló, de csak 50% maradt állami, a többit kárpótlásban reprivatizálták. Hazafelé a rumozemberi papírgyár alapanyagterét járták be, majd Besztercebányán és Zólyomban volt város, illetve várnézés (utóbbiban egy szót sem ejtettek Balassi Bálintról).

A titkár megköszönte a beszámolót az „Egyebek”-ben tájékoztatást adott a választmányi ülésen kiosztott állásfoglalásokról. Az összefoglalt véleményt külön levélben terjesztette be.

Több helyi csoportbeli tagtárs ért el jelentős tagsági viszonyt. 20 éves törzsgárdajelvényt kapott: *Bukri Julianna, Bálint István, Bányai Attila, Kovács Zolt, Molnár László, Palik József.*

30 éves törzsgárdajelvényt kapott: *Berkeney András, Bárány István, Gréczy Sándor, Gyürky János, Kollár József, Móró Ferenc, Szabó Ferenc és Tóth Ferenc.*

A jelvények átadásával a titkár megköszönte a több évtizedes kitartást és lelkesedést és további jó egészséget kívánt.

Ezzel a központi előadást a titkár berekesztette, úgy érezve, hogy ismét egy jó rendezvény volt.

Zorvan Györgyné

A Szeniorok és a 35-ös, FM. Csoport kezdeményezésével két-napos (május 3-4-én tanulmányúton vettek részt az érdeklődő egyesületi tagok, és vendégeik a BEFAG Rt. területén.

Első programként – *Horváth Iván* szakfelügyelő, a helyi csoport titkárának kalauzolásával – *Timár György*, a *Farkasgyepüi Erdészeti Igazgatóság* vezetője a bükkösök felújítását, nevelését mutatta be a résztvevőknek. A helyszíneket bejárva meggyőződhetünk, hogy ezek a méltán híres bükkösök ma is jó kezekben vannak, az Rt. dolgozói a hosszútávú érdekek figyelembevételével gazdálkodnak a Kinestár ezen értékeivel.

A *Deveseri Erdészetnél Varga László*, erdészeti igazgató tájékoztatott bennünket az erdészetet munkájáról, majd a terepen *Per László*, műszaki vezető a csemetermelési és halgazdálkodási ágazat eredményeit ismertette az aranyat érő májusi esőben.

A *Zalahalápi Parkettagyár*nál már napfény, és *Heincz Attila* főmérnök fogadta a csoportunkat. A szalagparketta gyártásának színvonalát, *dr. Viharos Zolt* vezérigazgató által ismertetett eredményessége bizonyította számunkra, hogy – piacépes termék-előállítás esetén – a vertikális integráció az erdőgazdálkodás területén is kívánatos. A végtermék centrikus gazdálkodás eredményeivel még segítheti a helyenként ráfizetéses alaptevékenységét.

Fotó: dr. Czerny Károly

A jól előkészített, és szakmai szempontból rendkívül hasznos napot a *Szent György-hegyi Tarányi pincében* zártuk, ahol *dr. Szász Tibor*, aliás Szélmolnár elnököléssel emlékeztetés, „nedves-estélyel” búcsúztunk a naptól, illetve a telihold ezüstözte Balatonról.

A tanulmányút második napján, május 4-én a *Kisbalatonhoz* látogattunk el. *Lelek András*, a Tájvédelmi Körzet vezető-helyettese először video filmet, majd helyszíni bejárás mutatta be „birodalmát”. Feledhetetlen élményt nyújtott a csodálatos madárparadicsom bejárása. Reméljük, hogy a Kisbalaton második ütemének területe is mielőbb feltöltésre kerül a tervezett vízmagasságra, s teljes kapacitásával szolgálja a Balaton vízinövényének javítását.

A programunkat *hévízi kirándulással* zártuk. Vendéglátóink arról győzték meg bennünket, hogy tő mellett a helyenként jelentkező gondok, nehézségek ellenére meg tudnak birkózni a feladatokkal. A magyar erdőgazdálkodásnak ezen a területén nincs szándékozott probléma.

Virág János

GUBÁNYI IMRE erdőmérnök, a SEFAG Rt. szántódi erdészeteinek volt főmérnöke életének 57. évében elhunyt.

1939. szeptember 24-én született Huszokmgyen. Gyermekkorát a dunapatai Bödöpusztán töltötte. A posta, illetve a majorság a kalocsai érsék birtokához tartozott, szülei itt dolgoztak, mint uradalmi cselédek. A kalocsai gimnáziumba járt középiskolába, kitűnő eredménnyel érettségizett 1956-ban, közben 1954-ben édesapja meghalt. Édesapja halála jelentősen megváltoztatta életét, és mint hátrányos helyzetű gyereket, igen nehéz teher hárult.

Ismerve szívósságát, akaraterejét, no meg az ötvenes évek légköri, csak magára volt utalva, a maga erejére. Szerette az embereket, szerette a természetet, így egyesült vezetett Sopronba, a főiskolára. Itt végre körbevette egy baráti közösség, a hagyományápoló és büszke Sopron, tele sportolással, tanulási lehetőséggel, tanárokkal, barátokkal. Belekerült egy olyan forratabba, amit úgy szeretett és úgy hívtak: erdőszívület.

Kibontakozhatott a magával hozott baloldalisága, a jó értelemben vett mozgalmi élet, a szolidaritás és a biztonság érzése. Megszűnt a magára utaltság érzése, a kiszolgáltatottság, megérezte, hogy a magával ragadó-sodró világ megnyitotta előtte az egyéni és a közös cél adta jobb világ kiteljesedését. Biztos, hogy így érezte, biztos, hogy ez adott számára egy olyan töltést, amivel szinte mindig magával tudta ragadni környezetét, mindenkiel el tudta hitetni, hogy csak akarni kell és az eredmény nem maradhat el. Aki megérti, hogy honnan indult, az megérti, hogy mit jelenthetett számára a felkínálkozó lehetőségek sora. 1962-ben végezte el az egyetemét.

Észak-Somogyban gyakormokoskodott, volt erdőszívület Szőlősgyőrökön, műszaki csoportvezető a központban Kaposváron. Tizenegy kemény évet dolgozott az igali erdőszívület élén 1972. és 1983. között. Sohasem kereste a munka könnyebbik végét.

Szokta volt mondani, hogy ő mindig a „büdös”, a „durranós” végén kapott helyet. Mikor Igalban meglátogattam, büszkén újságot, hogy igen boldog, mert rá tudta venni a körzeti szovjet parancsnokot, hogy adja kölcsön a harckocsikat, mert a sáros helyen tárolt rönköket ki kellett vontatni.

1983-ban ismeryték át a szántódi erdőszívülethez főmérnöknek. Ismerve híret, halmazt, hogy mi kapcsolatlehetőségét, víz kedélyét, nagy szeretettel vártuk.

Mint főmérnök, tudása legjavát adta, mint mondta, magas fordulatlan és ezt megkövetelte mástól is. Mindig szívesen segített, adott tanácsot, rajongásig szerette a szakmáját, a munkatársait, nehezen tűrte, ha valaki lemaradt.

Égette a gyertyáját, sajnos, most már tudjuk, legtöbbször mind a két végén. A szándék és a következmény, a teljesíthetőség, az elvárás nem mindig jó testvérek. Mindig elől akart járni munkában, véleménynyilvánításban, ötletben.

Százszor és százszor próbálkozott, ötletek sokaságát vetette be, ritkán adta fel. Mondjam a végét, hisz mindenki tudja. A téphetetlen szervezet elküldte figyelmeztetését, lassabban: fáradság, szív, lassítani kell. Kénytelen volt a Természet törvényét diktáló szavát mérlegelni, komolyra fordult az egészségi állapota. 1994-ben nyugdíjba kényszerült.

Érdeklődését-vágakozását azután is érzékeltük. Mikor mosolygva, derűsen beállított, újból a régi volt. Tervezte a jövőjét, mint mondta, nem érdekli a betegség. Tele tervekkel – reménnyel, életkedvvel – 1996. április 22-én reggel maga alá gyűrte egy szívroham.

1996. május 3-án kísértük utolsó útjára a Zamárdi temetőbe. Százagra süttöt a májusi nap, gyönyörű tavaszi nap volt. Sajnos, keserűségünket nem tudta oldani Imre barátunk korai búcsúzása, halála. Sok százán vettünk örök búcsút tőle, kollégák, szomszédok, barátok.

Néma csöndben álltunk a sírjánál, mintha távolból valaki azt énekelte volna:

„Messze a nagy erdő, messze száll a felhő, messze megyek édes rózsám Tetőled...”

Bizonyára képzelődtem.

Debreczeni Géza

□

Nagy részvétellel temették április 25-én Visegrádon **VINCZE ESZTER**T, a Visegrádi Áprily Lajos Általános Iskola nyugállományú igazgatóját, aki 12 éven keresztül az OEE Pilsai Csoportja ügyintéző adminisztrátora volt. Az erdőszívület nevében **Bánó László** búcsúzott tőle:

Még sok-sok év ismeretség, majd barátság után sem gondoltam volna kedves Eszter, hogy egyszer a hmvai előtt állok, és a búcsú szavait mondom.

Nem a pedagógustól búcsúzom. E szavakkal még csak nem is három leánygyermekem fogadott nagymamájától. A pilsai erdőszívület üzenetét hozom, a pilsai erdőszívület búcsúját tolmácsolom.

A dolgozó, a munkálkodó ember életében nagy megpróbáltatás a nyugdíjba menetel. Eljön az első nap, amikor nem kell időben felkelni, nem várja az embert a hivatal, a kötelesség, nem várják a kollégák. Eltelik néhány hét, hónap, és mind jobban megerősödik az emberben a vélt, vagy valós érzés: Nincs már rá szüksége a világnak, feleslegessé vált.

Ilyen gondolatok között őrlődött kedves Eszter, amikor 12 évvel ezelőtt felkerestem: vállalja el az Országos Erdészeti Egyesület Pilsai Csoportja ügyintéző adminisztrátori tisztségét. Azonnal igent mondott, a munkát azonnal megkezdte, és az elmúlt 12 évben azt teljes odaadással, szívenyen, csöndben és hatékonyan végezte. Pedig az eszköz, amelyet a munka végzéséhez kapott, nem volt más, csak a telefon és a szövegszerkesztő. A többi ő adta: a szép szót, a türelmet és a szeretetet.

Ugye megcsinálja? Ugye eljön? Ugye elküldi? Ugye nem felejteti el? Ugye számíthatok magára?

És a címzett, vagy megszólított megcsinálta, eljött, elküldte, nem felejtette el, és lehetett rá számítani. Vajon hányszor és hányan gondoltuk egy jól sikerült rendezvény után: Ez jól sikerült, jól összedobtuk. És vajon eszünkbe jutott-e a háttérben szorgalmasan, csöndben, szívenyen dolgozó segítség? Csak ismételt tudom Széchenyi szavait: Közlegény sorban állni, és kitüntetés nélkül gyakorlati polgári érnny, néha szint oly magas állás és szint oly szent kötelesség, mint állni dolgok élén.

Egy alkalommal nálunk vacsorázván, arcán látszott, hogy gondolatai máshol járnak. El is mondta, hol:

Délután – kezdte – egy pedagógus kollégám temetésére utaztam. és képzelve el Laci, a temetésen nem énekeltem el a magyar Himnusz. Tudja, nem tudom elképzelni, hogy egy magyar tanító temetésén ne énekeljék el a magyar Himnusz.

Kedves Vincze Eszter! Örög erdőszívület Eszterkéje, középkorúak Eszterre, Fialatok Eszteri nénije!

Amikor a Mindenhatót arra kérjük, hogy adja meg az örök nyugodalmat, akkor egyben megköszönjük, hogy annyit dolgozott értünk, hogy annyira szeretett bennünket, hogy jobban vigyázzon ránk, mint mi magunkra, vagy egymásra. Mindent megköszönünk, amit értünk tett, és elbűcsúzunk, mert el kell búcsúzunk, mert eljött az idő.

Köszönetünk gyanánt és búcsúzóul pedig élnekeljük a magyar Himnusz – hiszen magyar tanítót temetünk.

□

Április 12-én fekete napja volt a soproni erdőszívületi szakközépiskolának. Két tanárunkat is temették a Szent Mihály temetőben.

HEGEDÜS ANTAL erdőmérnök-tanár 1938-ban született Sándorfalván és 1996-ban halt meg Sopronban. Iskolánkban 1979-94-ig, tizenöt éven át mint gyakorlatvezető dolgozott. Több száz diák emlékezik rá tisztelettel. Gyilkos kör támadta meg, ezért 1994-ben rokkant nyugdíjfas lett. Az iskola diákjainak sorsfala között vitték végső nyughelyére. A ravatalnál Rónai Ferenc igazgató búcsúztatta az iskola nevében.

Ezt követően temették **BRANDISZ MÁRTON** erdőmérnököt, aki 41 éven át oktatót iskolánkban. *Dr. Firtás Oszkár* a család és az iskola felkérésére búcsúzott kollégájától, míg Kondor Antal az évfolyamtársak nevében búcsúzott minduntalan meg-megcsukló hangon barátjától. Egyenruhás erdőszívületük álltak őrséget. Mindkét temetés végső aktusként élnekeltek az erdőszívület himnuszát.

Hora novissima

(Brandisz Márton emlékére)

*Tanár úr, jelentem tisztelettel:
kevesebb lett a hely, újból egygyel,
mint odakint, bent is a szfvünkben;
mégis befér az új halhatatlan.*

Apatóczy István

Brandisz Márton